

NARODNI DNEVNIK

Izbaja vsak dan opoldne, izvemal nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 18.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopis se ne vračaja. — Oglasi po tarifi.

Pisanim vprašanjem naj se prilaži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu št. 12.000.

Hočemo dejanja!

Pregovor pravi, da hitro delo ni dobro. Kakor je resničen ta pregovor, tako pa se nam zdi, da vlada v preveliki meri spoštuje ta pregovor. Res ni dobra naglica, toda še slabša je počasnost, zlasti če, če postane podobna nedelavnosti. In zdi se nam, da ni nobeno čudo, če se vedno bolj pogosto sliši ta očitek na naslov nove vlade.

Toliko se je govorilo, da bo nova vlada sporazuma vnesla v naše javno življenje čisto nov duh in da bo zlasti Slovenija mnogo pridobila. Zavedali smo se, da ne bo mogoče vse te lepe obljube v kratkem času uresničiti in da bo treba mnogo dela in mnogo časa, predno se bodo popravile vse napake prejšnjih vlad. Ravno tako pa smo tudi prepričani, da bi se lahko storilo več, kakor pa se je storilo.

Pred kratkim smo naglasili, da je nad vse nujno, da se vse storjene krivice takoj popravijo. Vseeno moramo konstatirati, da se ni popravila še niti ena krivica.

Popolnoma evidentno je, da ne more biti nobenih resnih težkoč, da se na ljubljanskem magistratu izvrše potrebne izpremembe in da se razpišejo ljubljanske občinske volitve. Ne samo, da ni nobenih resnih težkoč, so nasprotno stvari, ki tako izpremembo naravnost kategorično zahtevajo. V prvi vrsti je tu omeniti stanovanjsko vprašanje, ki ga more rešiti samo izvoljeni občinski svet. Je pa še polno drugih stvari, ki morajo biti v bližnji prihodnosti in ki vse zahtevajo sklicanje občinskega sveta.

Smotimo dalje tik pred pričetkom šolskega leta. In da so gotove izpremembe neodločljive, ve vlada še bolj dobro ko mi! Ne more se vendar trpeti, da bi bilo našo šolstvo v rokah ljudi, ki so urejevali šolska vprašanja s pomočjo perzekucije učiteljskega. Javni morali bi bil zadan v tem slučaju prehud udarec. Pa tudi v drugih oddelkih so enako neodločljive nekatere izpremembe. Vseeno se ne stori ničesar.

Vsa ta vprašanja so tako malenkostna, da jih čisto gotovo lahko reši resorni minister sam. Da bi se bilo treba za vsa ta vprašanja posebej sporazumevati, je nepotrebno. Višek okornosti pa bi bilo, če bi se tudi o teh vprašanjih moralo spraševati za navodila v Karlove Vre ali v Zagreb.

Vsa ta vprašanja bi morala in mogla biti rešena že davno in vsa javnost je to tudi pričakovala ter tudi iz tega vzroka pozdravljala novo vladno. Pričakovana javnosti niso bila uresničena in zato je naravno, če postaja javnost razočarana. Javnost hoče dejanja, ne samo lepe besede, ker samo dejanja so prepričujoča.

Poleg teh majhnih vprašanj pa je še cela vrsta drugih, ki tudi ne morejo biti rešena le v oblakih. Kaj je z nacionalizacijo Trboveljske premostopne družbe, kaj je z zvezo Slovenije z morjem, kaj je z izenačenjem davkov, kaj je s celo vrsto drugih velikih vprašanj. Nikakor ne mislimo, da bi morala vlada vsa ta vprašanja nakrat rešiti, toda povedati je treba, kako se misli z rešitvijo teh vprašanj in kdaj se misli pričeti z delom. Vsa ta vprašanja so življenjske važnosti za Slovenijo in zato je treba tudi pokazati, da se misli na nje.

Slovenska javnost zahteva dejanja in od vlade z dvetretjinsko večino v skupščini jih sme zahtevati. Tem bolj pa jih sme zahtevati od vlade, v kateri ni Slovencev in ko je treba dvakrat bolj dokazati, da vsled tega ne bo vlada nič manj priprava do Slovenije.

Seja poslancev HSS.

Zagreb, 28. avgusta. Ves večerjšnji dan so konferirali poslanci HSS v Seljaškem domu. Za časa seje so pred Seljaškim domom stali seljaki iz raznih krajev, ki so prišli, da pozdravijo predsednika in da dobe od njega potrebne instrukcije za delo. V prostorih organizacije so se zbrali delegati iz vseh krajev države. Posamezniki in vse delegacije so predložili razne prošnje in pritožbe. Največ pritožb je bilo proti občinskim komisarijem iz vseh krajev in se je zahtevalo, da se izvedejo občinske volitve.

Prvi del seje je obsegalo poročilo Stjepana Radića o politični situaciji. V svojem govoru je Stjepan Radić podal pregled poročila o razpoloženju naroda po doseženem sporazumu. Ugotovljeno je, da je razpoloženje pri hrvaškem delu naroda enako kakor pri srbskem delu za politiko sporazuma. Na podlagi tega, da je izvajanje politike sporazuma bilo popolnoma opravičeno, je treba s to politiko nadaljevati. Omenil je tudi, da so netočne vesti, ki so se širile, da so namreč radikalni prvaki šele sedaj pristali na sporazum. Resnično pa je, da je bil Radić že od prvih začetkov za sporazum.

Radićevemu govoru so sledili referati posameznih ministrov in drž. podtajnikov o vprašanjih iz njihovih resorov. St. Radić je bil nadvse zadovoljen z referatom ministra trgovine dr. Krajača in podtajnika v min. socialne politike dr. Krnjevića.

Po končani seji je bil izdan sledeč komunikat: »Seja je prisostvovala 45 zastopnikov in je trajala od 9. dop. do 6.30 pop. z dvehurnim odmorom. Prisotni so bili vsi ministri razen dr. Šuperine, ki se je brzojavno opravičil, dalje vsi trije drž. podtajniki. Prvi je govoril predsednik St. Radić trideset ur o političnem položaju s posebnim ozirom na stalno poglabitev in utrditve politike narodnega sporazuma. Govornika so poslušali z neobičajno pozornostjo in popolnim zanimanjem. Za njim je govoril dr. Nikić o vprašanjih svojega resora. Čeprav je govoril le četrte ure, je vendar podal do celja jasno in pregledno sliko o svojem dosedanjem delu. Za svoje poročilo je žel burno odobravanje. Za Nikićem je govoril blizu eno uro minister trgovine dr. Krajač, ki je podal tako izčrpno in sijajno poročilo o svojem resoru, da je velika škoda, da ni bilo stenografičano. Predvedel je dosedanje principe, da se v gospodarstvu ne sme zanesti strankarske politike, razen velikih privrednih in socialnih načel obeh združenih strank. Njegovo poročilo je zapustilo globok utis in največjo pozornost, navdušenje in odobravanje.

Popoldne je govoril podtajnik dr. Pasić, ki je podal jasno sliko pustinja, ki jo je ustvaril Pribečević v prosvetnem ministertvu. Označil je poti in sredstva, s katerimi se ima naše šolstvo obvarovati pred sedanjem razsulo. Njegov govor je predsednik zaključil s priporočilom na vse zastopnike, naj imajo vedno na umu, da je narodna prosveta vobče in šolstvo

naposled temelj narodne bodočnosti in da so nezakonitosti, ki jih je učinil Pribečević v dneh od 15. do 18. julija l. l., torej samo v treh dneh, s premostitvijo nad 300 srednješolskih profesorjev in učiteljev, strahovit opomin, kako da je bil narodni sporazum absolutna državna in narodna potreba.

Podtajnik Mirko Neudorfer je govoril 10 minut, ker se dosedaj še ni mogel sestati s svojim finančnim ministrom Stojadinovićem. Izredno zanimivo je bilo poročilo podtajnika Krnjevića, ki je govoril blizu ene ure. Poročal je o glavnih rezultatih. Naletel je na sijajno sodelovanje in je prav zadovoljen s svojimi sodelavci. V teh 6 dneh, kar je drž. podtajnik, je dal socialni politiki popolnoma drugo smer tako, da je bil pri zastopnikih en glas, da je popolnoma pravilno, da je bil predlagan za podtajnika socialne politike.

Minister Pavle Radić je govoril blizu ene ure in je dal popoln pregled vsega dela v ministertvu in izvajanja državne politike narodnega sporazuma. S tem je bila končana strokovna razprava, kateri je sledilo posvetovanje o čisto organizacijskih vprašanjih seljaške stranke. Tu je bilo več govornikov. Glavno besedo je imel urednik »Domac« g. Rudolf Hereg. Seja se je vršila v četrtek zato, da bodo do nedelje prispeli vsi zastopniki v svoje kraje, pa tudi v najoddaljenejši, in da bi mogli vsestransko obvestiti organizacije o rezultatu in o utrditvi politike narodnega sporazuma.

Sklenjeno je, da se pošlje 7. in 8. septembra na Bled delegacija s Karlom Kovačevićem na čelu. Razen tega bo na poseben poziv predsednika češkoslovaške vlade preko Karla Meciřa, izrednega poslanika in opolnomočenega ministra, poslana delegacija v Prago na proslavo dne 5. 6. in 7. septembra. V Prago bosta potovala 2 zastopnika, ki obvladata češki jezik: Avgust Mošić in Miško Račan. Posebna delegacija bo poslana tudi na proslavo tisočletnice v Fojnico (30. avg.). Med ostale zastopnike je bilo razdeljeno organizacijsko delo, tako da bodo vsi zaposleni.

Po prečitaniu komunikata je dejal St. Radić: »Delamo, kakor da so volitve, in nihče ne lenari!«

Kakor se je doznalo, je bilo med mnogimi drugimi predlogi postavljeno tudi vprašanje zborovanja na Bledu. Sprejet je bil predlog posl. Pucija, da bo HSS poslala 8. septembra na Bled večjo delegacijo pod predsedstvom Karla Kovačevića. V zvezi z vprašanjem organizacije stranke v Sloveniji je posl. Pucelj iznesel več stvarnih predlogov z ozirom na razmere v Sloveniji. Vse to je bilo soglasno sprejeto.

Kakor doznavamo, se mudita ljubljanski in mariborski veliki župan dr. Baltić in Pirkmajer v Zagreb. Po Zagrebu se je poudarjalo, da so bili veliki župani na Hrvaškem dosledni in da so takoj izvajali konsekvence.

Delovni program HSS.

Zagreb, 28. avgusta. Na večeršnjem sestanku vodstva HSS so soglasno sklenili, da se ima takoj pričeti z izpremembami uradniškega kadra v vseh resorih sporazumno z radikali. Dalje so se na sestanku posvetovali tudi o donošenju novih zakonov. Sprejeto je bilo načelo, da se upravna legislativa prepusti radikalom, socialno in agrarno vprašanje pa bodo z največjo energijo in v čim večjem obsegu izvedli radičevci. Minister Pavle Radić pripravlja novi agrarni zakon. Tako se bo preprečilo, da dobivajo zemljo ljudje, ki nimajo pravice in zlasti, ki se udeležujejo samo kot vneti strankarski agitatorji. Novi zakon o agrarni reformi ima v mislih ustanovitev agrarne banke za celo državo, ki bi dajala seljakom interesentom, ki dobivajo zemljo, kredite za 4 do 5 let, da bi mogli zemljišče izplačati. Ta rok je potreben, ker je praksa pokazala, da v prvih dveh letih dobiva seljak komaj prve pridelke svojega zemljišča in ne more takoj odplačevati odkupa. Na ta način se bodo ublažile posledice fakultativnega odkupa zemlje. Dalje so sklenili, da se bodo donesli socialni zakoni vseh vrst, že obstoječi pa se bodo znatno spremenili. Od ekonomskih zakonov bo prišel na vrsto najprej zakon o izsuševanju polja v celi državi. Ta zakon bo vlada energično tudi izvajala. Vsi predstavniki HSS upajo, da jim bodo šli radikali pri tem poslu na roko.

Maksimović v Zagrebu.

Zagreb, 28. avgusta. Notranji minister Boža Maksimović, ki je predvečeršnjim prispel v Zagreb, se je večeraj razgovarjal s predstavniki radikalne stranke v Zagrebu. Konferenca se je vršila v hotelu, kjer se je nastanil g. minister. Posvetovali so se o vseh političnih vprašanjih s posebnim ozirom na pozicijo radikalne stranke v Zagrebu. Dr. Ivo Elegović, prof. Šušljaj in veliki župan dr. Gabrek so poročali ministru o organizaciji in o odnosu hrvatskih elementov v stranki sami. Dalje so poročali: Gjoka Marković, šef administrativnega oddelka direktorije pošte, pomočnik direktorja drž. železnice Franič-Požezanin in dr. Miroslav Grba. Minister se je razgovarjal z Lazo Markovićem in z ministrom Janjićem. Danes odide Laza Marković kot delegat naše države v Zenevo. Minister Vojta Janjić potuje v Berlin.

Tudi dr. Baltić in Pirkmajer sta imela kratko konferenco z notranjim ministrom v hotelu o raznih vprašanjih, ki se tičejo uprave v Sloveniji. Popoldne je Maksimović posetil g. Trbojević, ki se je del časa zadržal pri njem v razgovoru o nekaterih strankinih razmerah. Trbojević je izjavil, da so odnosi med radikali in radičevci nadvse pristrani in da ni nobene divergencije. Trbojević je poročal podrobno o položaju zagrebške organizacije radikalne stranke in je nato izjavil novinarjem, da sedaj ne bo prišlo do nobenih sprememb ter da je Maksimović predložil kralju ukaze, ki se nanašajo v glavnem na Srbijo. Sinoči so Nikić, Simonović, Maksimović in državni podtajniki odpotovali v Beograd.

SEIPEL PROTI PRIKLJUČITVI AVSTRIJE K NEMČIJI.

Dunaj, 28. avgusta. V nekem intervjuu je bivši zvezni kancelar dr. Seipel izjavil, da za edinstvo nemškega naroda ni potrebno, da se Avstrija priključi Nemčiji. Ta izjava je povzročila večeraj na Dunaju največjo senzacijo.

RUMUNIJA DOBI V SOLUNU SVOJO CONO.

Pariz, 28. avgusta. V tukajšnjih diplomatskih krogih se trdi, da je med Rumunijo in Grčijo dosežen sporazum v pogledu uporabe solunske cone. Na predlog Rumunske, da se ji odstopi v Solunu svoja cona, je grška vlada odgovorila z noto, v kateri izjavlja svojo pripravljenost, da Rumunski odstopi zahtevano koncesije. Na podlagi tega bo dobila Rumunija v Solunu posebno cono.

EVAKUACIJA ZASEDENEGA OZEM-LJA DOVRŠENA.

Düsseldorf, 28. avgusta. Včeraj so zadnje francoske čete z godbo na čelu zapustile mesto. Prav tako so se umaknile tudi belgijske čete. Celo nemško področje pri Duisburgu je izpraznjeno. Danes se bodo vršile pri Duisburgu velike slavnosti osvoboditve. Ob priliki odhoda francoskih čet ni prišlo do nobenih incidentov.

Preko slovenskih kulturnih interesov.

Naš apel na Ljubljanskega Sokola je bil brezuspešen in včerajšnji izredni občni zbor Ljubljanskega Sokola se je izrekel proti odobritvi sporazuma, katerega je njegov odbor glede Narodnega doma že podpisal.

O poteku obnega zbora žal ne moremo poročati, ker se je zgodila ta nekorektnost, da smo bili sicer povabljeni na občni zbor, da pa se ni pustilo našemu poročevalcu, da bi o poteku poročal in se ga je kasneje sploh naprosilo, da zapusti občni zbor. Ne bomo se za enkrat spuščali v presojo tega skrajno nekorrektnega postopanja, pač pa moramo to konstatirati, ker je značilno za trdnost argumentov, na katere opira Ljubljanski Sokol svoj sklep.

Ustanovitev Slovenske akademije znanosti s sklepom Ljubljanskega Sokola seveda ni onemogočena, temveč postavljena je samo nepotrebna ovira, vsled katere se bo ustanovitev zavlekla. Iskreno obžalujemo, da je bil Ljubljanski Sokol mnenja, da mora on postaviti to oviro, ker bo to škodovalo samo njemu. Paralele med Slovensko akademijo znanosti in sokolskim društvom pač ni mogoče vzdržati. In če je Ljubljanski Sokol to paralelo postavil, potem se tudi ne sme čuditi, če bo javnost to vzporejanje kritično premetila. Resnično! Slabše usluge ni mogel storiti Ljubljanski Sokol niti sebi niti sokolstvu, kakov je to storil včeraj, ko se je postavil nad Slovensko akademijo znanosti! Ne bodo se sicer posledice pokazale že danes v vsem obsegu, toda zato bodo tem težje.

Na včerajšnjem obnem zboru Ljubljanskega Sokola je padla beseda, da je »Narodni

Dnevnik» napadel Sokola. Z vso odločnostjo odklanjamo to trditev, ker je vseskozi neresnična. Mi smo samo apelirali na Sokola, da ne pozabi, da so splošno kulturni interesi naroda nad društvenimi interesi in sicer v dobrohotnem tonu za sokolstvo. Nikakor pa ne tajimo, da po včerajšnjem sklepu Ljubljanskega Sokola ne more biti naše razmerje do njega isto kakor prej. Moramo ostati sebi zvesti in podpirati bomo stremeljenje za ustanovitev Slovenske akademije znanosti, pa čeprav bi nas to privedlo tudi v nasprotje s sokolskimi društvi.

Ne pa s sokolsko idejo, ker ta zahteva vedno, da je vsak Sokol odločen delavec za kulturno povzdigo naroda. Da bi prišlo češko-slovaško sokolstvo v nasprotje s Češkoslovaško akademijo znanosti, je izključeno. Po dosedanjih tradicijah slovenskega sokolstva smo pač smeli in morali pričakovati, da bo veljalo za slovensko sokolstvo isto.

Sklep Ljubljanskega Sokola se je izvršil ravno v času, ko »Jutro« na široko piše o zaslugah SDS za sokolstvo. Praktično vrednost teh zaslug je ravno samostojno demokratijski tisk pokazal najlepše sedaj, ko je boj za Slovensko akademijo znanosti premočal. V »Jutru« uvodnik o konfiscirani Evi, v »Narodnem Dnevniku« uvodnik za Slovensko akademijo znanosti. Preznačilna je ta paralela, da bi jo mogli premočati, pa čeprav se izstavljamo nevarnosti lastne hvale.

In kakor vedno, tako se je ponovilo tudi sedaj. Za slovensko kulturo nima SDS zmisa in nov dokaz temu je — Slovenska akademija znanosti.

Avstrijska spomenica za priključitev k Nemčiji.

Ugledna avstrijska revija »Der österreichische Volkswirt« je priobčila spomenico, ki je bila izdana na podlagi ankete gospodarskega odbora avstrijsko-nemške delovne zveze na Dunaju. Anketa in spomenica razmotrivata z objektivnega gospodarskega stališča vprašanje o vzrokih gospodarske bede Avstrije in o sredstvih njene sanacije. Ker sta anketa in spomenica v ozki zvezi s priključitvijo Avstrije k Nemčiji, priobčujemo njeno glavno vsebino.

Bivša avstro-ogrska monarhija je predstavljala po stoletjih organsko zvezano, v svojih delih izpopolnjujočo se gospodarsko celoto, katere raztrganje je moralo imeti težke posledice. Vse nasledstvene države so takoj spoznale stremele za izpopolnitvijo politične samostojnosti z gospodarsko osamosvojitvijo. Smoteno so se izpodkopavale tla finančnega, trgovskega in industrijskega središča Dunaja. Pri tem se niso omenjene države omejile na carinske ovire in uvozne prepreke, marveč so z izključitvijo avstrijskih firm od vseh državnih in komunalnih dobav odvezale avstrijski industriji njen prejšnji delokrog. V novih državah so na ta način umetno zrasle nove gospodarske panoge, ki so tvorile prej samo del obsežnega gospodarskega polja in bi na svojih današnjih mestih sploh ne mogle obstojati.

Tudi če bi prišlo do podonavske federacije, ne bi mnogo koristilo avstrijskemu gospodarstvu, ker bi zadostovali upravni ukrepi za izključitev avstrijskega inozemstva od starih trgov.

Kar velja za staro industrijsko centralo, velja tudi za staro finančno središče. Nemožno je, da bi zidala Avstrija svojo bodočnost na posredniški vlogi Dunaja. Dunaj ne more postati finančno središče srednje Evrope, dokler mu samostojnost jemlje potrebno lastno kapitalno podlago. Zagreb, Beograd, Bukarešta in Varšava, predvsem pa Praga, so postali finančni centri, ki so iztisnili dunajske banke iz njihovih prejšnjih pozicij. Dunajske bančne podružnice v Pragi in drugod so se osamosvojile.

Slično se je dogajalo z veletrgovino, ki se je naslanjala na industrijo cele države. Velepodjetja, ki so imela nekoč brez izjeme svoje osrednje vodstvo na Dunaju, so sedaj prestavila trgovsko vodstvo na sedež produkcije, kar se je zgodilo na pritisk vlad. Dunajske centralne pisarne so bile razpuščene, ali so se izpremenile v navadna inozemska zastopstva.

Politične vesti.

— **Mrtva situacija.** »Politika« piše: Od avobojenja pa do danes še ni bilo večjega političnega prtilca kot sedaj. Ministrski svet se sploh ne sklicuje več. Posamezni ministri, ki so še v Beogradu, rešujejo samo tekoče posle. Kontak med posameznimi člani vlade je čisto slab. Temu je v prvi vrsti vzrok bičanje kralja na Bledu in g. Pašića v tujini. Važnejši državni posli se rešujejo na Bledu, v Karlovi Varhi in Zagrebu, ker se ničesar ne sklene brez znanja g. Pašića in St. Radića. — Situacijskemu poročilu »Politike« ni treba dostaviti besede.

— **Enotna zemljoradniška fronta v Jugoslaviji.** Velik del srbskih zemljoradnikov odločno zagovarja mnenje, da se mora zemljoradniški kongres, ki se vrši koncem tega meseca v Beogradu, izjaviti za skupen nastop s HSS. Nekateri radikali so vsled tega zelo v skrbeh, ker se boje, da bi se moglo s tem zmanjšati njih posredno stanje v Srbiji. Zlasti se pa radikali boje Radićeve agitacije po Srbiji, ker bi njegova socialna gesla mogla zelo škodovati radikalom. Nekateri radikali listi že vsled tega pišejo, da nima Radić v Srbiji ničesar iskati in da v sporazumu ni govora o razširjenju vladne koalicije, ki je tudi popolnoma nepotrebna. Verjetno je, da bo vsled tega Radić omejil svojeto agitacijo na Slovenijo in Bosno, oziroma na boj proti SLS in Jugoslovanski muslimanski organizaciji.

— **Narod sa sporazum.** Pri občinskih volitvah v Petrovaradinu so zmagali na vsej strani radikali. Radikali in samostojni de-

Srečna doba, ki jo je še enkrat doživelo dunajsko bankarstvo in trgovina v zvezi z inflacijo in kaotičnimi razmerami v novih državah, je bila le kratka in goljufiva. Z izginjivjo te prevare so bila odvzeta poslednja tla specifični dunajski kakovostni obrti. Dvor, diplomacija, armada, birokracija so ustvarile v zvezi z bogastvom meščana kulturne tradicije. Odkar ni več Dunaj prestolnica velike države, odkar je Avstrija obubožala, ni več v Avstriji mesta za kakovostno obrt.

Spomenica nadalje dokazuje, kako zelo se je že razširil proces obubožanja v velikem in malem, kako so prešle največje in najznamenitejše tvrdke v posest inozemcev in kako ni predvideti konca tega razvoja, ako se ne iztrebijo korenine zla. Ta pa tičijo v »samostojnosti« te za lastno eksistenco sploh neprimerne dežele. Avstrija lahko ozdravi samo, ako postane del velikega gospodarskega ozemlja.

Nastaja torej vprašanje: kateremu gospodarskemu ozemlju naj se priključi Avstrija? Podonavska federacija ali priključitev k Nemčiji.

Z odstranitvijo carinskih mej ni nič pomagano. Ako hoče dobiti avstrijsko gospodarstvo svojo prejšnjo funkcijo, se bi morala avstrijska dežela nahajati v državni zvezi z enotno državno voljo in z oklepajočo ter enotno državno oblastjo. Nasledstvene države pa ne mislijo na kaj takega. »Torej je možno,« pravi spomenica, »ustvariti enotno gospodarsko tuzemstvo samo tam, kjer je možno ustvariti politično-državno skupnost. To pa se lahko zgodi samo s priključitvijo k Nemčiji.« Na ta način bi prišla Avstrija do svojega tuzemskega tržišča za industrijo, predvsem pa za umetnostno obrt. S tem bi bila odprta vrata za tujski promet in Dunaj bi znova postal trgovsko in industrijsko središče. Ne bi sicer postal ono, kar je bil nekdanji cesarsko mesto, pač pa: Hamburg vohoda.

Priključitev ni torej samo zahteva pravice in duševne potrebe, marveč tudi stvarno računajočega razuma.

Ker niso Avstrijci našli odmeva za svoje gibanje iz zgolj narodnostnega razloga, so udarili na čisto gospodarsko struno, morda kot doslej v pričakovanju na zopetno inozemsko podporo, morda pa tudi s ozirom na splošen mednarodni razvoj. Za nas pa je to opomin k budnosti, da ne zagledamo nepravilni »pikelhaube« na Karavankah.

mokrati so dobili po dva mandata, vse ostale radićevci. — Tudi v Senju je sijajno zmagala lista HSS. Dobila je 10 mandatov, frankovi 4 in samostojno-demokratska lista 2.

— **Stjepan Radić piše v »Domu«** koncem članka o odobranju nove politike s strani hrvatskega naroda sledeče: »Vai ti pozdravi potrjujejo s preprostimi in enostavnimi besedami, da je danes hrvatski kmet edin odločilen faktor hrvatske politike. Zato je čisto naravno, da je Hrvatska seljačka stranka s svojim premišljenim in iskrenim sporazumom s Narodno radikalno stranko prevzela državno krmilo v svoje roke. Te roke so čvrste, glava je bistra, srce pošteno, narodna duša srbska, hrvatska in slovenska pa je večna izvir neizčrpne moralne in fizične sile. V naši seljački državi bo odsej vladal samo seljački narod z ono inteligenco, ki mu je v resnici udana in ki hoče svojemu narodu služiti iskreno in pošteno.«

— **Oh, ta »Slovenski Narod«.** Samostojno-demokratski popoldnevnik piše, da je bilo poslancu Pucelj milostno dovoljeno, da prisostvuje seji poslancev HSK, ker ni organiziran v vodstvu HSS. Težko je napisati bolj trapaste vesti. Da je kdo organiziran v vodstvu stranke, je nova parlamentarna iznajdba »Slovenskega Naroda«. Ne bo pa našla ta iznajdba posnemovalcev, ker se vodstvo stranke vedno in povsodi voli. — Poslanec Pucelj je član Hrvatske seljačke kluba in zato je tudi smešno govoriti, da mu je bil pristop na sejo HSK milostno dovoljen. — Mi vemo le to, da so nekateri prav nemilostno odle-

teli iz vlade in da tega še sedaj ne morejo prebrati, kakor to dokazuje notica »Slovenskega Naroda«.

— **Socialistični kongres v Marseju.** Število glasov je bilo določenih na 312. Anglija in Nemčija dobila po 40 glasov, Francija 25, Belgija 17, ostale države primerno številu organiziranih članov. Kongres je sprejel resolucijo, v kateri zahteva brezpogojno in splošno uvelodbo osemurnika. Neupravičeno čezurna delo se ne sme dovoliti. Kongres želi, da se v obratih, kjer je delo zdravju škodljivo, zniža delovna doba pod osem ur. Vse države, ki še niso podpisale washingtonske konvencije o osemurniku bodo pozvane, da to takoj store. V odboru proti brezposelnosti se je britanska delegacija izrekla proti reparacijam v naturi, ker da se z njimi samo povečuje brezposelnost. Predsednik tega odbora Belgijec De Bronchere se je izrekel proti temu nazoru in zagrozil z demisijo, če bi britanski predlog obveljal. Nasprotje je bilo takoj gladko poravnano. — Agrarni odbor ni prišel do nobenega zaključka, temveč je bilo sklenjeno, da se pozove izvrševalni odbor Internacionalne, da stavi agrarno vprašanje na dnevni red prihodnjega kongresa. Do tedaj pa naj bi izvrševalni odbor pregledal referate posameznih socialističnih strank. Do nečloveškega incidenta je prišlo med češkoslovaškimi in nemškimi socialističnimi demokrati iz Češkoslovaške. Ti slednji so razdajali letake, v katerih so se ostro obojele notranje razmere Češkoslovaške. Češki delegati so proti temu ostro protestirali in je bil njihov protest sprejet na znanje.

— **Izročitev francoskega odgovora se je**

zakasnila, ker je izrazil ministrski predsednik Painlevé željo, da bi vsled važnosti stvarni rad sam informiral novinarje, o odgovoru. Painlevé pa se vrne v Pariz šele v četrtek in zato se je izročitev odgovora zakasnila. Odgovor obsega šest s strojem pisanih strani in je pisan v zelo popustljivem tonu. Vendar pa se v njem povdarja, da so mirovni dogovori nespremenljivi. Nemška vlada je mnenja, da se po izročitvi note lahke prične z ustmenimi pogajanjmi.

— **»Times« o francoski plačilni zmoglosti.** Angleški list »Times« piše, da je Velika Britanija spoznala, da je plačilna zmoglost Francije zelo velika. Če bi Velika Britanija odpustila Franciji ves dolg, potem ne bi bilo s tem Franciji prav nič pomagano, ker bi morala tem več plačati Ameriki. Doseženo bi bilo samo to, da bi dobila Amerika več, Anglija pa manj in zato ne more Velika Britanija Franciji dolgove popolnoma odpustiti.

— **Napredek ruske državne industrije.** Letošnji napredek ruske državne industrije je povzročil posebne ukrepe za prihodnje leto. Najvišji gospodarski svet je določil, da se prične prihodnje leto z obratom v 500 nedelujskih tovarnah. V ta namen bo nastavljenih 250.000 delavcev in se bodo delavske plače zvišale za 13 odstotkov. Posebno paznjo bo posvetilo kovinskim, sladkornim in steklarskim tovarnam. Strokovnjakom, tudi nekomunistom, ki pa priznavajo sovjetje, bo gromotni položaj znatno zboljšal. Sploh se namerava posvetiti dobri izobrazbi tehničnega naraščaja posebno paznjo. Vse delo pri obnovi tovarn vodi Trockij.

Ljubljanski velesojem.

SPORTNA RAZSTAVA V LJUBLJANI.

Vsak, ki goji sport v večji ali manjši meri, bo z veseljem pozdravil dejstvo, da se bo letošnjemu obliki Ljubljanskega velesoja od 29. avgusta do 8. septembra vršila tudi Sportna razstava. Prav je, da enkrat pri nas, ker je sport v tako lepem razvoju, pogledamo do kam smo že prišli, da vidimo, koliko nam je še treba iti naprej. Vedeti moramo teža, s katerimi se moramo boriti, pokazati moramo te občinstvu, ki naš pokret spremlja s simpatijami, da nam pomore. Pridobiti moramo nove moči, naše število se mora povečati, število naših prijateljev podvojiti. Razstava na Ljubljanskem velesojem, kamor pridejo desetstotiki ljudi je torej velikega pomena za razvoj našega sporta.

Razstava bo v paviljonu »K«, ki je najlepši paviljon Ljubljanskega velesoja. Razdeljena bo v dva velika dela. V enem delu razstavijo sportna društva, v drugem pa sportne tvrdke.

Skoro vsa naša društva so priglasila svojo udeležbo. Jugoslovanski olimpijski odbor, pododbor Ljubljana in Sportna zveza Ljubljana razstavljata statistični in propagandni material. Nogometni in lahkoatletski podsavez bosta razstavila slike moštev, darila, trofeje itd., enako tudi tenis — sekcije poedinih klubov, hazena podsavez ter plavalni podsavez za Slovenijo.

Težka atletika, ki je pri nas komaj šele v prvih početkih bo tudi zastopana na razstavi. Sekcije bodo pred vsem razstavile propagandni material za težko atletiko.

Veliko zbirko bo razstavil Jugoslovanski zimski sportni savez. Videti bodo slike naših divnih, zimsko-sportnih krajev, slike iz zimskega sportnega življenja. Načrti tur za smučarje, trofeje, smuči, stremena, sanke in drsalke v pravi sportni izdelavi bodo zanimivost in predmet vsestranskega opazovanja. Ravno pri nas v Sloveniji so dana tla za zimski sport. Razstava, kjer si bodo mogli tuje ogledati naše zimsko-sportne kraje, bo gotovo, pripomogla, da bodo ti kraji na široko zasloveli kot dežela zimskega sporta.

Turistika je pri nas že precej visoko razvita, kot bo pokazala razstava kluba »Skale«, ki razstavlja naše plezalne ture, plezalno in alpinistično orodje in druge zanimivosti.

Dva dirkalna čolna bo razstavil Ljubljanski sportni klub. Čolna sta izvrstno delo ter najbrže edina te vrste v Sloveniji.

Kolesarski sport bo posebno dobro zastopan na razstavi. Najbolj zanimivo bo to, da bo videti razvoj kolesa od prvotnega lesenega kolesa do modernega dirkalnega.

Motociklistika se pri nas dan na dan bolj razširja. Savez motokluba Kraljevine SHS bo razstavil slike in trofeje ter kot posebno zanimivost najstarejše kolo, ki se nahaja pri nas ter najmodernejši motocikel današnje dobe. Avtomobilski sport bomo videli na slikah, trofejah ter izloženih avtomobilih. Kot posebna redkost bo na razstavi modern enokrilni aeroplan, ki je specialna konstrukcija gospoda ing. Bloudeka.

Poleg razstave teh sportnih klubov bodo razstavila vsa naša pomembnejša sportna podjetja. Od čevljev do čepice, vsa sportna orodja in priprave, sportna oprema, gradba sportnih prostorov, vse to bo videti v drugem oddelku.

Sportna razstava kot prva te vrste pri nas bo gotovo dosegla namen. Pridite in pogledajte!

LJUBLJANSKI VELESOJEM.

V soboto, dne 29. t. m. na dan otvoritve V. ljubljanskega velesoja vrši se v opernem gledališču slavnostna predstava na čast udeležencev velesojemske otvoritve; pojeta se priljubljeni in efektivni operi: Cavalleria rusticana in Glumači. Pri tej predstavi se predstavijo naši gledališki publiki nekateri novo angažirani člani Narodnega gledališča v Ljubljani in sicer dami Marija Jenikova, ki poje mladodramatsko partijo ter gospa Stefka Poličeva, ki je angažirana kot operna soubreta. Gospa Poličeva poje v Cavalleriji Lolo, gospa Jenikova pa v Glumači Neddo. Novoangazirani lirski bariton g. Aleksander Balaban, ki je že znan ljubljanskemu občinstvu iz naša predlanske sezone, je zopet obvezan za naš oder ter poje prikrat Alfija v Cavalleriji. Kot Kanio pa nastopi funaški tenor

Dimitrij Orlov, ki je koncem lanske sezone gostoval na naših deskah z prav odličnimi uspehi. Pevec vloge Tonja in Glumači je junaki baritonist Holodkov, ki je v minulih letih priredil v Ljubljani dva koncerta, ki sta nam ga pokazala kot peva najodličnejših sposobnosti. Poleg njih nastopajo naši ljubimci priznani domači umetniki in sicer g. Thuyeryjeva kot Santuzza, Ropasova kot Lucia in Turida — Kovač v Cavalleriji rusticani, dočim poje Silviya — Šubelj in Beppa — Mohorič v operi Glumači. Po predpripravih in odlični zasedbi sodeč bodeča predstavi v vsakem pogledu dovršeni. Režija je v rokah režiserjev Bučarja odnosno Šesta, dirigirata pa Nefat in Balatka. Predprodaja vstopnic pri dnevi blagajni od jutri dopoldne dalje. Velesojem.

Stanovanjski urad ljubljanskega velesoja posluje v permanentni od 27. t. m. naprej na glavnem kolodvoru (baraka med restavracijskim vrtom in skladiščem). Številka telefona 736.

TVRDKA KARL POLLAK D. D. V LJUBLJANI

hoče dati vsakomur priliko, da se na razstavi oči prepriča, s kakšno natančnostjo in vestnostjo se izdelujejo tovarniški čevlji. Ravno v tem oziru so razširjeni v najširših krogih najbolj napačni nazori. V to stvar priredi tvrdka Pollak v času od 31. avgusta do 3. septembra 1925 vsak dan vodstva s posebnimi po celotni čevljarini. Nakaznice, ki vsebujejo natančne podatke dneva in ure se bodo izdajale brezplačno zainteresentom v razstavnem paviljonu tvrdke Karl Pollak, v glavnem hodniku, v sredini, desno. Članci pod 14. leti nimajo pravice do nakaznice. Čas vodstva se mora iz tehničnih razlogov striktno držati in prepozno došli se naslednjega vodstva ne bodo mogli udeležiti, ker se iz tehničnih razlogov more pritegniti k eni skupini samo določeno število. Firma prosi, da se udeleženci strogo pokorijo navodilom organov, da se ne dotikajo obratujočih strojev etc., ker tvrdka ne more prevzeti nobene odgovornosti za vsled lastne nepazljivosti nastale nesreče.

V interesu prosvete in izobrazbe našega prebivalstva najtopleje pozdravljamo to ljubljansko tvrdkino uslužnost in priporočamo vsakomur, da ne zamudi te prilike, da si ogleda enega izmed najmodernejših obratov Jugoslavije, in pozdravljamo vsako podjetje, ki bo tudi kaj podobnega posetnikom sejnja nudilo v korist trgovske izobrazbe in praktičnega pomena na tem sejmu.

ZGODOVINA RAZSTAVE PORTRETA.

Narodna galerija je pričela pred nekaj dnevi z obešanjem portretov v Jakopičevem paviljonu. Pokazalo se je, da je paviljon za veliko število slik, med katerimi so nekatere zelo razsežnega formata, pretesen, tako da bo morala Galerija s prostorom zelo varčevati. V glavnem je razvrstitev strogo historična, tako da bodo v zadnji levi dvorani razstavljeni portreti 16. in 17. stoletja, v sprednji večni dvorani 18. stoletja, v glavni, srednji dvorani 19. stoletja do Šubičev in v obeh stranskih prostorih na desni moderni mojstri. Ker je razstava zanimiva ne le z umetnostnega stališča, marveč tudi kot galerija naših prednikov in znamenitih osebnosti naše preteklosti, je želeli, da jo občinstvo obišče v kar največjem številu.

PRIPRAVE ZA PORTRETNO RAZSTAVO.

ki jo odpre Narodna galerija v soboto, dne 29. t. m. v Jakopičevem paviljonu, se nadaljuje s posebejo naglico. V Narodnem domu, kjer si je Narodna galerija uredila skladnice za razstavo, je zbranih več sto portretov iz javnih in zasebnih zbirk, iz župnišč, samostanov in gradov, iz vseh delov jugoslovanske Slovenije in iz zasedenega ozemlja. Portrete, kar jih je poškodovanih, strokovnjaško restavrirajo slikarji Jakopič, Jebrač in Stern, medtem se izdeluje katalog razstave, a dovajajo se tudi vedno nove umetniške. Razstava bo nudila celoten pregled portretne umetnosti od 16. stoletja do današnjega dne in bo brez dvoma znameniti dogodek v umetnostnem iz zgodovinskem smislu.

O dneve vesti.

TRBOVELJSKA NAJ ZIDA.

Člen 23. stanovanjskega zakona določa, da morajo denarni zavodi, industrijska podjetja itd. sezidati za svoje nameščenke stanovanja v roku, ki ga odredi stanovanjsko sodišče, najkasneje pa v enem letu.

Da bi se moglo z uporabo te določbe znatno omiliti stanovanjsko budo, je jasno. Toda žalibože je jasno tudi to, da vsled splošne denarne krize in pretiranih davkov večina podjetij finančno ni v stanju, da bi tej določbi zadostila in da bi moralo mnogo podjetij sploh ustaviti obrate, če bi se od njih zahtevala striktna izvedba zakona. Tako bi pravzaprav ne bila odpravljena stanovanjska beda, temveč bi k njej dobili še nadlogo brezposelnosti, kar gotovo ni namen zakona.

Na drugi strani pa je čisto gotovo, da obstoječa podjetja, ki so v stanju zadostiti določbi zakona in da je med temi podjetji na prvem mestu Trboveljska premogokopna družba, je izven vsakega dvoma.

Res je, da je zgradila Trboveljska premogokopna družba na Aleksandrovi cesti lepo reprezentativno palačo. V tej palači je dobilo tudi nekaj ravnateljev prav razkošna stanovanja, toda za večino svojih nameščenecv, katerih je okoli 100, ni družba do danes še storila ničesar.

Ker postane veljavnost zakona o stanovanjih že 1. novembra prihodnjega leta, je torej z ozirom na določbo enoletnega roka nujno, da se takoj prisili Trboveljsko premogokopno družbo, da zadosti zakonu.

Ker je javnost v tej stvari zelo zainteresirana in da ne bo napačnih govoric, bi bilo umestno, da bi pristojna oblast javno povedala, kaj se je glede uporabe čl. 23. stanovanjskega zakona storilo.

Prav je, če se ima s slabimi situiranimi podjetji obzirnost, ni pa to umestno do bogatih podjetij, kakor je Trboveljska premogokopna družba.

Zato naj Trboveljska zida!

Po Ljubljani se nekdo hvali, da ne bo gotovih sprememb, ker da je že on zagovoril poslanca Puclja. Zdi se nam, da se je dotični gospod v resnici silno — zagovoril.

Pred koncem stavke francoskih bančnih uradnikov. Minister za delo Durafor je sporočil delegaciji bančnih uradnikov o rezultatu svojega posredovanja z bančnimi zavodi. Izjavil je, da tudi banke žele, da bi se stavka čimprej končala. Banke so pripravljene, da sprejmejo vse stankujoče nazaj v službo in da ne bodo delale nobenih izjem. Nikakor pa ne bodo plačali stavkovnih dni. Pripravljeni so samo plačati nadure, da se reši nastalo delo. Glede poviškov plač so izjavile banke, da morejo pristati samo na poviške, ki so jih že prej same ponudile, to je okoli 50 frankov mesečno. Bančni uradniki so se ministru za posredovanje zahvalili in ga zaprosili, da nadaljuje s posredovanjem. Občni odbor bančnih uradnikov bo sklenil, če se zadovolji z odgovorom bank.

Mednarodno dijaško zborovanje se vrši v Kopenhagenu. Prvič so se udeležili zborovanja tudi Nemci. Ker se je na kongresu razvila velika propaganda za Zvezo narodov in njene institucije, so Nemci prisostvovali kongresu le kot gledalci. Ne bo šlo drugače, da bodo Nemci morali prenehati s svojim odporom proti Zvezi narodov.

Novi kovani denar v Ljubljani. Ljubljanska podružnica Narodne banke je že prejela za Ljubljano določeni vagon kovanega drobiža po 2 dinarja. Novi drobiž pride v promet, čim izda finančni minister tozadevno odredbo. Prispeli denar se razdeli finančnim upravam, davčnim uradom in bankam.

Uporaba naziva in znaka Rdečega križa je izključno pridržana Društvu Rdečega Križa kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in se bo vsaka zloraba kaznovala po § 11. navedbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96. Policijski direktor: Dr. Guštin, s. r.

Nova komunikacijska zveza med Stajerske in Kranjsko. Dne 5. septembra se vrši ali v Kamniku ali pa v Stahovici konferenca o načrtu ceste, ki naj pelje iz Kamnika preko takozvane »Logarske doline«. S to cesto. Nesreča je zahtevala 4 mrtvece, med bivšo Kranjsko in Stajersko.

Odobren kredit. Odoben je kredit 2 milijona dinarjev za zgradbo nove gimnazije v Ohridi.

Kredit za davkarsko šolo. Generalna direkcija neposrednih davkov je odobrila kredit 800.000 dinarjev za zgradbo davkarske šole v Beogradu.

Razvrstitev nastavnikov(nic) obrtnih šol. V ministrstvu trgovine in industrije so končali z razvrstitvijo nastavnikov(nic) na obrtnih in strokovnih šolah po celi državi.

Prvi kongres pravnikov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kongres pravnikov se bo vršil po naslednjem programu: I. dan kongresa 18. septembra ob pol 10. uri: Svečana otvoritev kongresa v veliki dvorani Narodne skupščine. a) Pozdrav predsednika kongresa g. dr. Djoke Nestorovića, državnega svetnika v pokojju; b) minister pravde otvori prvi kongres pravnikov. Ob 10. uri: Čitanje referatov. Opozorjamo na že objavljene predmete in pripominjamo samo, da je določeno za koreferenta k 4. točki: »Ali je izenačiti dedne pravice moških in ženskih potomcev?« g. dr. Zivojin Spasojević, vseučni profesor v Beogradu. Ob 21. uri Svečani banket na čast gostom. II. dan kongresa 19. septembra: Ob pol 9. uri: Razpravljanje o naznačenih predmetih v sekcijah. Ob 16. uri: Vožnja s brodom »Aleksandar« iz savskega pristanišča po Savi in Donavi; na brodu zakuška, ki jo priredi gostom občina Beograda. Ob 20. uri: Svečana predstava v Narodnem gledališču na čast gostom. III. dan kongresa: Ob 9. uri: a) Čitanje in glasovanje o resolucijah; b) volitve nove uprave kongresa; c) predlogi in vprašanja, (ki so bila prijavljena sekretarijatu kongresa ustno najkasneje do

opolodne 19. septembra); d) zaključitev kongresa. Ob 15. uri: Velike dirke Dunavskih kola jahača na čast gostom. IV. dan kongresa 21. septembra: Ob 4. uri: Izlet v Arandjevo in okolice, kjer bodo udeleženci gosti naroda sreza Jaseniškega. Povratek popoldne istega dne. Udeleženci, ki so plačali članarino (60 Din za javne uradnike in 120 Din za ostale) imajo pravico, udeležiti se in sodelovati na sejah v plenurni in sekcijah, dalje brezplačno udeležiti se banketa in vožnje po ladji, eventualno na brezplačno stanovanje. Prej prijavljeni uživajo prednost v vsem. Vsak udeleženec ima tudi pravico privedi s seboj enega ali največ dva člana svoje najbližje rodbine, ženo ali hčerko ali dve hčerki. Te osebe mora ravno tako prijaviti. Ako želijo, da se udeležijo tudi rodbinski člani banketa, je plačati za vsakega še po 50 Din, ako je oseba, ki jih vodi, javni uradnik, sicer pa 90 Din. Za vsakega udeleženca in tudi člana rodbine je naznaniti poleg lastnega imena tudi starost. Skupna prenočišča bodo brezplačna (in to prvenstveno za državne uradnike); cene za posteljo po hotelih 40 do 60 Din, zasebne sobe (z eno posteljo) 70 do 100 Din. Udeleženci, ki so se že prijavili, pa niso naznanili še vseh sedaj zahtevanih podatkov, se pozivljajo, da to store čimprej. — Odbor društva »Pravnik«.

Prihod Amerikancev v Jugoslavijo. Iz Newyorka poročajo, da se pripelje meseca septembra iz Amerike večja skupina Amerikancev. Izletnike bo vodil S. Buković.

Važne koncesije za inteligenco v Rusiji. Komunistična stranka v Rusiji je sklenila spričo letošnje žetve, ki je prekosila vsa pričakovanja, in vsled katere se je dvignila konsumna moč na nepreviđeno višino, da omili razredni boj. Centralni komite je dovolil »specialistom« na tehničnem, industrijskem in prometnem polju mnogo večje ugodnosti, kakor so jih uživali doslej. Otrokom moških in žen, ki se legitimirajo kot taki »specialisti« je dovoljen zopet znanstveni študij, ki jim je bil doslej zaprt. Specialisti ne spadajo več pod kompetenco enostranskih razrednih sodišč. Ustvarjena so zanje sodišča, pri katerih sodelujejo kot prisodniki ljudje iz njihovih krogov. Glede stanovanjskega vprašanja se jim priznajo olajšave. Poleg tega so kreirane zanje produkcijske premije, in sicer za cele poklice, kakor tudi za posamezne osebe in tarifni sistemi mesto dosedanjih individualnih pogodb. Vodilne osebe so zavarovane pred sovražno kritiko in pri oceni zaslug posameznika se moreje uračunati tudi zasluge posameznikov iz carističnih časov.

Minister pošte in telegrafa dr. Šuprina je odpotoval z Bleda v Split, kjer je pregledoval pošto direkijo in ostale poštne naprave. Iz Splita potuje v Sarajevo, kjer ostane zopet par dni radi inšpekcije.

Iz državne službe. Premješčen je iz Ljubljane k hidrotehniškemu oddelku v Krško inženjer Albin Pitamic; za veterinarja pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu je imenovan Ivan Vandot; obenem je dodeljen okrajnemu glavarstvu v Litiji in eksponiran v Višnji gori; vpokojen je državni ekonom v Brezicah Franc Virant.

Uradni list št. 80, z dne 25. avgusta objavlja med drugim sledeče: Uredbo o opravljanju izpita za častniške čine sodne stroke v rezervi; uredbu o draginskih dokladah za duhovništvo vseh konfesij, usvojenih z ustavo; pravilnik o stalnih mesečnih dokladah telegrafsko-telefonsko-tehničnemu osebju v vsej kraljevini za terenska dela; pravilnik o povračilu potnih stroškov za prenos in prevoz državnih stvari (instrumentov) kontrolorjev mer ob pregledovanju in žigosanju meril.

S pošte. Za pripravnico 3. skupine kat. zvančnikov I. stopnje je postavljena Angela Dougan pri poštnem ravn. v Ljubljani. Premješeni so: L. Rihard s pošte Ljubljana I. na pošto Lj. II., Anton Sitar iz Ljubljane v Maribor, Josip Savelli iz Celja v Zalec, Minka Porenta iz Ljubljane v St. Jerne, Antonija Koželj iz Ljubljane v Moravče, Ana Pezdire iz Črnomlja v Vinico, Zora Jerše iz Ljubljane I. v Ljubljano IV., Ljudmila Tomazin iz Ljubljane I. v Ljubljano IV., Mara Podgornik iz Maribora v Fram, Mara Kasjak od Sv. Lovrenca pri Mariboru v Krško vas, Frida Huttman iz Krške vasi v Ljubljano, Josipina Košiček iz Steže v Vinico, Avguštin Juh iz Most pri Ljubljani v Ribnico na Pohorju, Ana Dolinšek iz Ljutomeru v Loko pri Zidanem mostu, Milena Mursa iz Loke pri Zidanem mostu v Ljutomer, Marija Novine iz Sv. Pavla pri Preboldu v Šmarje pri Jelšah, Gizela Gomilar iz Murske Sobotne v Dorovnik, Marija Zor iz Stične v St. Vid pri Stični, Marija Porenta iz St. Jerneja v Kostanjevici, Emilija Ketner iz Ljubljane k Sv. Juriju ob Ščavnici, Pavla Korinčič iz Šmarja pri Jelšah v Velenje, Antonija Črnač iz Rogoševca v Ljubljano. Sprejeta je ostavka Evgenije Križaj na ljubljanski glavni pošti.

Razpisana stalna učna mesta. Odda se mesto upravitelja v Mengšu, v Trzinu, v Smedlniku, v Jurkloštru, pri Sv. Petru pri Ljubljani, na Dobravi pri Jesenicah, na Dobravi pri Kropi; odda se mesto učiteljice v Mokronogu. Prošnje je vložiti najkasneje do 5. septembra 1925 pri pristojnem šolskem upravitelstvu. Podrobnosti glej: »Uradni list« št. 80, z dne 25. avgusta 1925.

Hudo prizadeta rodbina. Na Ravneh pri Tolminu je dne 26. t. m. po težki bolezni preminul tamošnji posestnik g. Anton Manfreda, p. d. Miklav. Med boleznijo so mu umrli 8 otroci v nežni mladosti, bolna leži pa skoraj cela družina. Pokojnik je bil znan v celem okraju in splošno priljubljen — zato je njegova smrt in nesreča v stari Miklavovi družini globoko potrla vse prebivalstvo v okoliških vaseh. Znano je, da razsaja na Tolminskem epidemija griže in je zdravstvena oblast pri tem popolnoma odpovedala. Izdala je neke ukrepe, ki razširjanje epidemije le pospešujejo. Valed tega je prebivalstvo pre-

pušeno izključno samemu sebi in je obupano. Teško prizadeti rodbini iskreno sožalje!

Strašen orkan v Vojvodini. Iz Subotice poročajo: Danes popoldne se je stemnilo nebo tako, da smo pričakovali veliko nevihto. Okrog 4. ure je nastal silen vihar, ki mu je sledil hud naliiv, pomešan s točo. Take nevihte Subotičani ne pojmiyo. Subotički velesejem je bil v hipu uničen. Večina izložbenih poslopj je bilo teško poškodovanih. Voda je odnesla material. Nižje ležeči deli mesta stoje pod vodo. Orkan je bil tako silen, da je prevrnil stolp cerkve Sv. Roka. Veliko hiš je poškodovanih. Vihar je odnesel tudi vso streho cerkve Sv. Jurija. V kralja Aleksandra ulici se je zrušil velik zid neke hiše, tako, da je hiša popolnoma uničena. Skoro vse strehe so teško poškodovane, šipe pobite. Vse, kar ni bilo dobro pritrjeno, je odnesel silen vihar. Brzovlak Budimpešta—Beograd je pasiral ravno v istem času Subotico. Ko pa je prišel na postajo Somšić, ni mogel več naprej. Moral se je vrniti v Subotico. Vihar je vrge vagon raznih osebnih in tovornih vlakov s tračnic, tako, da leže na progi cele gore ruševin, kar je onemogočilo železniški promet. Brzovlak stoji še vedno v Subotici in ne ve se, kdaj bo nadaljeval svojo vožnjo. V Starem Sivacu se je zrušil stolp tamkajšnje reformirane cerkve, pri čemur je bil neki možki ubit. Neko velikansko drevo je bilo izruvano s koreninami vred ter je pri padcu usmrtilo enega moža. V istem kraju se je zrušila streha neke hiše. Pri tem je umrla neka gospa. Razen teh treh žrtev viharja, je v vasi še veliko število težko in lahko ranjenih. Skoro vse hiše so popolnoma uničene ali pa teško poškodovane. V Srbski Mitrovici so trije utonili v čolnu. Tudi kopališče Palić pri Subotici je hudo trpelo. Od 600 popolnoma novih in moderno urejenih kabin, je uničil orkan 550, ki jih je večinoma voda odnesla. Ker se je nahajalo v istem času v kopališču veliko ljudi, je nastala, kakor je umevno, silna panika, posebno med prisotnimi ženskami in otroci. Obšla je panika, ki se je nahajalo v uničenih kabinah, je izginilo brez sledu. Kopalcem ni preostajalo drugega, kakor, da so se peljali v kopalnih oblekah v Subotico. 2 čolna s šestimi osebami sta se pogreznila v silne valove. Do sedaj o ponesrečenih ni nobenega sledu. Vsi sadovniki in vinogradi, travniki in polja so popolnoma uničeni. Škoda je ogromna, dosedaj je še ni bilo mogoče ugotoviti. Skoro polovica vse Vojvodine, posebno severni del, je odrezan od ostalega ozemlja. Telefonični in brzojavni promet je popolnoma ukinjen. Predvčerajšnjim so bile prekinjene vse telefonske zveze, ki vodijo iz Zagreba v Beograd, Subotico, Osijek in Novi Sad. Nekaj časa je funkcionirala proga Zagreb—Osijek preko Mitrovice. Toda tudi ta proga je bila ponoči prekinjena, tako, da na najbolj prizadetih mestih ni bilo ne telefonične, ne brzojavne zveze z Zagrebom.

SAMO gospodinja vedo kako neprijetno je kuhanje poleti

Trganje, glavobol, revmatizem in nešteto drugih bolezni povzroča nezgodna vročina, ki vlada skoro v vsaki kuhinji.

Vse te neprijetnosti pa izključuje kuhanje na plinu

Zato je pametno, da zahtevate takoj tozadevne proračune od »Mestne plinarne«

40 stopinj v Palermo. V zadnjih dnevih je postalo v mestu Palermo nezgodno vroče. Včeraj je bilo mesto skoro popolnoma zapuščeno. Radi strašne vročine — toplomer je kazal 25. avgusta v senci celo 40 stopinj — se je skoro vse prebivalstvo zateklo k morju. Naval na kopališče je bil izredno velik. Ne navadno vročino povzročajo topli morski vetrovi.

STARA TOVARNA NOGAVIC IN PLEENIN

Ustanovljena 1. 1888 — Poštni predal 44 — Telefon 425

Varstvena znamka!

M. FRANZL & sinovi

(Lastnik Feliks Franzl)

LJUBLJANA, Privoz 10

Strašna nevihta v Gorici. Dne 24. avgusta okoli 21. ure je izbruhnila nad mestom strašna nevihta. Silen vihar je odnesel streho južnega kolodvora, vojašnice na Tržaški cesti in številnih poslopj, ki se nahajajo v kolodvorski bližini. Vihar je izruval mnogo dreves in brzojavnih drogov. Mesto je bilo zavito dalje časa v neprodimo temo, ker je električni tok prenehal delovati. V Standrežu je vihar porušil nekatere barake, pri čemur je bilo dvoje človeških žrtev. Več oseb je bilo ranjenih. Na mesto nesreče je prihitel vojaški oddelek in Zeleni križ, ki je nudil ranjenecem prvo pomoč. Iz Trsta je prispel danes predpoldne železniški ravnatelj comm. Tessadori, da ugotovi škodo, ki jo je povzročila nevihta na železnici. — Mestni telefon je pričel delovati šele 25. avgusta ob 11. uri, ker je včerajšnji vihar polomil več drogov. Povzročena škoda znaša okoli en milijon.

Železniška nesreča. V nedeljo ob 4. uri jutraj je povozil pri Bajnoku (Bosna) brzovlak neki kmečki voz, na katerem so bili 4 potniki. Vse 4 potnike je vrge z voza na cesto. Nesreča je zahtevala 4 mrtvece, medtem enega možkega in 3 ženske.

Sestre se skušal rešiti, pa je sam utonil. Kopalci donavske kopelji v Beogradu so bili te dni priče gniljive, pretresljive nesreče, ki se je odigrala v vodi. Okrog 3. popoldne, ko je bila kopelj natrpana s kopalci, se je peljal 15-leten deček Gustin Tomić s svojo 14-letno sestro v nekem čolnu po Donavi. Ko sta bila sredi vode, je skočil Gustin, ki je

bil dober plavalec in čolna v vodo ter hotel plavati nanaj na breg. V istem trenutku je skočila na njim tudi njegova sestra v vodo. Ker pa ni znala dobro plavati, se je začela kmalu potapljati in kričati na pomoč. Na njene obupne klice je prihitela na pomoč njena sestra s svojim možem. Od strahu trepetajoča in ljubezniželjna se je oklenila trdne svojega brata, kjer se je pričela istotako potapljati. Par pogumnih plavalcev je skočilo v vodo ter skušalo deklico rešiti. Od strahu je bila deklica skoraj nezavestna, vendar pa se je v bolnici pozneje zopet zavedla ter javila, da je hotela iti v smrt radi nesrečne ljubezni.

Zopet letalska nesreča na Češkoslovaškem. Te dni se je ponesrečil v bližini Podhorna o priliki vezbe vojaški aeroplan. Pilot, neki podnarednik je obležal na mestu mrtev, en poročnik je težko ranjen. Varšava 8750.

Ladja pogorela. Pred par dnevi je nastal na motornem čolnu, ki prevažal blago in ljudi preko Donave pri Vukovaru, požar. Škodo cenijo na 80.000 dinarjev. Ladja je bila zavarovana. Svoječasno je pripadala Avstro-ogrski trgovski mornarici.

KOLINSKA naša prava domača CIKORIJA je vrlo dobra!

Zločin 13-letnega dečka. 13-letni pastir Pero Klobučar je bil v celi vasi znan kot hudoben deček. Imel je vedno pri sebi nož, ki mu je bil bojno sredstvo zoper starejšo dečke. Vsi otroci so se ga izogibali, ker jih je napadel vedno z nožem, ter jih je že več poškodoval. Te dni se je igral štirinajstletni pastir Jovo Velečki s Klobučarjem v ljub temu, da so ga drugi otroci pri tem svarili. Kmalu je prišlo med otrokoma do prepira, ki je končal s tem, da je vrge Klobučar Velečkega na tla ter ga zaklal kakor prasca. Velečki je obležal na mestu mrtve, Klobučarja pa so aretirali.

Kitajski roparji napadli vlak. »Matino« je prejel iz Tien Tsina: V bližini Lo Yonga so napadli kitajski roparji brz vlak, ki je prihajal iz Lung Haja. Pet potnikov je bilo ubitih, dvajset pa težko ranjenih. S tem napadom so se roparji hoteli maščevati nad kitajskimi četami, ki neprestano zasledujejo bandite.

Berač — bogataš. V kraju Badaluceo je te dni umrl berač Dominik Uritino; umrl je radi pomanjkanja in bede. Ko so po njegovi smrti snažili stanovanje, podobno živalskemu brlogu, v katerem je bival berač, so našli velik lonec, napolnjen z zlatimi novci, katerih vrednost se ceni na približno 200.000 lir.

Koliko gozdov pogori letno na Ruskem? Ruski tisk piše te dni o ogromnih gozdnih požarih, kjer imajo že kroničen značaj. Vsako leto izbruhnejo v Rusiji številni gozdni požari, ki trajajo do pozne jeseni. Kakor pa poroča »Rabotaja Gazeta«, je nastal v Irkutski guberniji 1. 1924. požar, ki traja še danes.

Isjava. Naprošeni smo za objavo sledečega pojasnila: V št. 66. Uradnega lista od 14. julija t. l. je bila razpisana neka služba. Kompetiral sem tudi jaz. Mislim, da sem imel pravico do tega. Oddana je bila drugemu. Vankemu se lahko primeri, da propade. Do tu bi bilo vse v redu. — Bil sem prej kakor slej popolnoma miren. Nikogar nisem nadlegoval; ne ustno, ne pismeno, ne direktno, ne indirektno. To vedo vsi, ki se jih tiče. Oživila pa je v javnosti žal še neznanca nepretokolirana družbica s omejeno zavestjo in š

Ljubljana.

Popoldansko blagajniško poslovanje bank sa stranke. Kakor se nam sporoča, je društvo bančnih zavodov v Sloveniji vpoštevajoč že opetovano izražene želje in trgovskih in drugih pridobitnih slojev, sklenilo na zadnji društveni seji, da bodo bančni zavodi v Ljubljani uvedli od 1. septembra t. l.

naprej tudi popoldanske blagajniške ure na stranke in sicer dnevno od 15. ure do 16.30. Krvomši sobote in dneve pred prazniki, ko poslujejo banke le od 8. do 12.30. Blagajne bank bodo torej od 1. septembra t. l. nadalje poslovale za stranke od 8. do 12.30 in od 15. do 16.30. Društvo bančnih zavodov v Sloveniji.

— **Vesel pojav!** Pri predvčerajšnjem sodelstvu zadržuje trgovcev s kurivom je bila po načelniku izražena volja znižati cene kuriva še pod cene trvdik, katere preskrbujejo kuriva državnemu uradništvu. Ta prijeten pojav bo gotovo vsakdo z veseljem pozdravil. Zeleni je le, da najde ta plemeniti namen čimveč posnemovalcev. — Davčni uradnik.

— **Pekovska zadruga** v Ljubljani naznanja članom, da se je preselila v gostilniško prostoro ge. Mrakove, Rimska cesta 4, kjer bodo od sedaj uradne ure vsaki četrtek od 4. do 5. ure popoldne.

— **Vse abiturijente ljubljanske gimnazije VIII. a in VIII. b** ter abiturijente realke iz leta 1900, ki stanujejo v Ljubljani ali njeni bližnji okolici, si dovoljujem vabiti na ponedeljek dne 31. avgusta t. l. ob 19. uri v stekleni salon restavracije glavnega kolodvora, da se domenimo o praznovanju naše 25-letnice maturo. Ker bi bilo radi polovične vožnje ob priliki velesojma mnogoterim najlažje, da se obletnica vrši v času velesojma, naj se sestanek sigurno udeležijo vsi tovariši, ki stanujejo v Ljubljani. — Okr. glavar Klobčič.

Dopisi.

Laško. V torek na večer so pripeljali z avtom in Rimskih toplic krsto z mrljem. Hitro se je raznesla sledeča žalostna novica: Ugledna rodbina Resnik iz Marijagradece poseduje v Turju nad Zidanim mostom velik gozd. Tamkaj imajo lesne delavce, ki tečejo prago. Turjo je visok hrib in iz Rimskih toplic je tri ure hoda do vrha. Iz vrh hriba do doline je izpeljana riža za spuščanje lesa, ker ni voznih potov. Mladi posestnik Josip Resnik je obiskal delavce in ob tej priliki je mesel tudi delavcem hrano. Poslužil se je riže, ker ni mislil, da delavci ob tem času tudi spuščajo les v dolino. Kakor blisk pridrvi po riži debel hlo, Resnik se mu ni mogel ogniti in tako ga je hlo zadela in ga čisto zmečkala. Pripeljali so ga domov in položili na oder.

Tržič. Deška in dekliška mešanska šola zapisuje v I., II., III. in IV. razred dne 1. 2. in 3. septembra t. l., vsakokrat od 10. do 13. ure. Učenci, ki so dovršili V. ali IV. razred ali 4. l. tri ali manjrazredne osnovne šole in žele vstopiti v I. razred, naj prinese s seboj zadnje izprijevalo, krstni list in potrdilo o cepljenju koz. Razredni in ponavljalni izpiti se vrše po na uradni deski objavljenem redu v času od 27. avgusta do 1. septembra. Za revne in oddaljene učence bo poslovala tako kot lansko leto tudi letos šolska kuhinja, ki je v preteklem letu izdala po 3 Din 8000 kosil in večerij. Deklice IV. razreda se uče tri ure na teden kuhati in gospodinjski v šolski kuhinji. — Ravnateljstvo.

Gospodarstvo.

NOVI SEZNAMI NASIH INDUSTRIJSKIH, OBRTNIH IN TRGOVSKIH PODJETIJ.

Kakor prejšnja leta je izdala naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo tudi letos ob priliki velesojma: 1. seznam industrijskih in večjih obrtnih podjetij, ki obsega naslovo industrijskih in večjih obrtnih podjetij v Sloveniji, urejenih po raznih strokah z označbo posameznih izdelkov ter 2. seznam eksportnih in importnih trvdik, iz katerega je razvidno, katere predmete izvažajo, oziroma uvažajo posamezne trvdike iz in v Slovenijo. Ta seznama se bosta v svrhu informacij razposlala inozemskim konzulatom v naši državi ter konzulatom in agencijam SHS v inozemstvu, dalje jugoslovanskim in inozemskim trgovskim in obrtnim zbornicam ter domačim in inozemskim interesentom, ki se zelo pogosto obračajo na zbornico za podatke. Seznama sta praktičen kazipot in zelo dober pripomoček za spoznavanje industrije, trgovine in obrti v Sloveniji. Sezname je dobili na Ljubljanskem velesojmu ter v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 27. avgusta 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 76; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 201, bl. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225,

bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 908; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 90; Trboveljska premogokopna družba d. d., Ljubljana bl. 343; Združene papirnice Vevče, Goricanje in Medvode d. d., Ljubljana den. 113; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180.

Blago: Testoni, monte, fob Sušak den. 580; cerovi krliji, od 2 m dolž naprej, od 25 cm prem., fco meja den. 25; bukovo oglje, fco Podbrdo, 2 vag. den. 80, bl. 80; smrekovi ali jelovi hloidi, od 25 cm prem. napr., fco Ljubljana den. 250; pšenica domača, fco Ljubljana den. 265; pšenica slavonska, 76/77 kg, 3%, fco Ljubljana, 2 vag. den. 270, bl. 280; koruza zdrava, par. Ljubljana bl. 222.50; koruza, 8—15% def., par. Ljubljana, 2 vag. den. 200, bl. 205; koruza, 20—25% def., par. Ljubljana bl. 197.50; oves slavonski, rešetani, par. Ljubljana bl. 185; laneno seme, fco Ljubljana den. 540.

BORZE.

— **Zagreb,** 27. avgusta. Devize: Curih 1081.25—1089.25, Milano izplačilo 209.23—211.68, Newyork ček 55.56—56.16, Berlin 1828—1838, Dunaj 783—793, Pariz 262—266, London izplačilo 270.88—272.88, Praga 164.88—166.88, Budimpešta 0.09.

— **Curih,** 27. avgusta. Beograd 9.225, Praga 15.30, Pariz 24.285, London 25.07, Newyork 516.125, Milano 19.35, Berlin 1.2280, Bukarešta 2.60, Budimpešta 0.007255, Dunaj 72.60.

Pustolover Strasnov nadaljuje.

»Saj sami veste, dragi škof, da se pri takih zadevah vzroki navadno ne upoštevajo. Določeni ste za to visoko pozicijo in amen. Da nečete, ni noben zadosten vzrok. Kakor tudi dejstvo ne, da ste tu rojeni. Nisem prišel prosit in moledovat, da postanete prikovaržinski škof. Referiral bom enostavno. Ta škof nima dovolj ambicije, noče, zato ga ni priporočati.«

Zdelo se je, da škofu to ni ugajalo.

»Ne, dragi ministerjalni svetnik, s končnim rezultatom bi bil pač zadovoljen, tako pa tudi ni dobro.«

Zmajal sem z rameni ter si prižgal molče smodko. Cutil sem, da je bil škof že v mojih rokah.

„BUDDHA“

čaj na velesojmu. Oglejte si H paviljon št. 461-465.

Pri kosilu me je čakalo neprijetno iznenadenje, ki sem ga že tolikokrat izkusil. Če pride namreč na Madžarskem v hišo gost, povabijo njemu na čast tudi druge goste. Tu di tu je bila zbrana vsa tamkajšnja elita. Niti sodni predsednik ni manjkal, niti državni pravdnik, podžupan je bil navzoč, nekaj oficirjev in seveda ni manjkal tudi duhovniški štab. Izvedelo se je, da sem prišel po najvišjem nalogu in glede tega je imel vsak kako privatno pritožbo na cesarja. Sodni predsednik je vzdihoval: »Poglejte, gospod ministerjalni svetnik, jaz sem vendar že zdavnaj imenovan za kurialnega sodnika, toda ne instalirajo me. Kaj imam od naslova, če nimam obnem z naslovom primernega delokroga? Značiti bi bilo mogoče govoriti o tem z justičnim ministrom?«

Tudi državni pravdnik mi je razodel svoje srčne težave.

»Veste, kot državni uradnik smatram pod svojo častjo, da bi se komurkoli pritožil. Smatram pa tudi za nekorrektno, če se napravi korak za višjega državnega pravdnika, ki je bil pri meni državni pravdnik. V prvi vrsti imam tu odločevati jaz. Jaz sem vodilni državni pravdnik, on pa sedi na otoku Krku ter mi zapoveduje.«

Seveda sem moral pokazati, da sem porajal tudi upravnii aparat.

»Drugi, ki imajo srečo, sem rekel precej glasno, »jo znajo ceniti. Tako je n. pr. naš vsestransko cenjeni škof dr. Istvan Miklos. Ta noče postati kardinal. Splošna konsternacija. Škof je zakril svojo jezo nad to opazko s smehom.«

»Tega nismo rekli.«

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

23. V ognjeni peči.

Šesti dan vidijo karavano, potem posamezne jezdece, celo pešce; vse kaže, da se bližajo obljudenemu kraju in tedaj spozna Georg po hriboviti pokrajini, da imajo Lančen pred sabo. To je bil tudi cilj one karavane, s katero je potoval tedaj, od tu dalje je bil lahko zopet on vodnik.

Se krog griča in pred njimi leži Lančen, precej veliko karavansko mesto, ki odgovarja Kiahti. Po karavanah dobi mnogo lesa, ki prihaja iz gozdnate Transbajkalije in je kljub dolgi poti preko puščave ceneje, kot če ga dobivajo iz revne okolice.

Težko sopiha šestnajst konj po peščeni cesti. Avtomobil obkolijo Kitajci kar na stotine, kmalu jih je več tisoč, kakor, da ti ljudje sploh še niso videli avtomobila. Sicer takega, ki je podoben velikanski zaprti rakvi, tudi prav gotovo še niso videli. Pred pošastjo izražajo začudenje in strah.

Italijan se ne zmeni za množice, ne odgovori na nobeno vprašanje, pokaže le smer. Cilj je hiša še izven mesta, zidana na pol evropsko in obdana od šup in skladišč lesa.

Še pred vhomom priteče naproti majhen, okrogel Kitajec, ki je bogato oblečen. Z glasnim veseljem, ki je ceremonijelnemu Kitajcu sicer nekaj tujega, pozdravi

(60)

Italijana, ga nagovori angleško in mu čestita k uspehu.

Toda o čem sta še govorila, potniki niso slišali, stala sta preveč v stran. Ujeli so le še nekaj besed potem, ko sta prišla zopet bližje.

»Torej vsak polovico, kajne?« reče Kitajec.

»Gotovo, to smo vendar pismeno napravili,« odvrne Italijan.

»Da, ali koliko ste pa prejeli za svojo pomoč?«

»Tisoč dolarjev, ne več in ne manj.«

»Ne verjamem, dobili ste več.«

»Vi pa dobite petsto dolarjev, tako smo napisali.

In kaj pa ste pravzaprav vi storili? Dali ste nam le svojo šupo!«

»In svoje dobro ime, katero lahko izgubim?«

»Ah kaj, vašo ime! Na slabšem glasu že ne more biti! Kje pa je mister Ogly?«

»Čez eno uro se vrne. No, ta se ne bo malo veselil, da se je vse posrečilo. Rad bi vedel, koliko dobi on.«

»Kaj nas to briga? Sedaj pa povejte, kam naj spravimo voz.«

»Tukajle notri in napravite hitro! Mojim vojakom ni nič kaj všeč ta voz.«

Odpro vrata šupe in Kitajci porinejo sami avto v šupo, zakaj konje so izpregli že preje.

Dokler so vrata odprta, razločijo potniki še vse. Od vnanje strani je videti šupa zelo prostorna. Znotraj pa je le majhen prostor, ki ga avto skoro izpolni. Šupa je iz lesa, vanjo spravljajo deske, ki so tudi sedaj nakopičene kroginkrog; le sredi je prazen prostor, odkoder so jemali deske, sedaj pa stoji tam avto.

Ko zapro vrata, nastane popolna tema.

»Torej neki mister Ogly je vse to napravil,« meni Georg.

»To še ni gotovo,« odvrne Leonor, »morda je on tudi še objekt, ki ga plača mister Deacon.«

»Imate prav, sicer pa ne smete biti tako trdno prepričani, da je Artur Deacon pravi povzročitelj. Naša voznja je znana zdaj vsemu svetu, kamor sega telegrafski kabel, časopisi so že prinesli pisemsko poročila, torej vedo povsod, kakšno silo uporabljamo. Da pa dobi morrisit, bi še marsikdo napravil zločin...«

»Tiho, tiho, nekdo prihaja z lučjo!« svari Adam.

Tudi drugi so že zapazili svetlobo, ki je prihajala skozi okrogla okenca v avto.

Bil je mlad, evropsko oblečen človek, najbrže Anglež ali — Amerikanec — ki je vstopil s svetilko v roki in za sabo zaprl vrata.

Dvignje svetilko in ogleduje avto od vseh strani, potem dahne visoko in nizko in na njegovem gladko obritem obrazu se prikaže zmagujoč smehljaj.

»Posrečilo se je! Zaslužil sem dvajset tisoč dolarjev! Sicer sem postal morilec, ali... z dvajset tisoč dolarji že lahko kaj začnem. Treba le, da spravim avtomobil v Peking. To ne bo težko! Toda ali res ni najti vrat?«

Postavi svetilko na tla in tipa zadaj po avtomobilu, kjer sluti popolnoma pravilno, da so glavna vrata.

Leonor primakne svojo usta Georgovemu ušesu.

»Ne ugaja mi,« zašepeta, »da bi nas vlekli še do Pekinga. Ali zamorete moža prijeti?«

Pri „Solncu“

K. WIDMAYER
Pogačarjev trg (za vodo)

Perilo, manufaktura, opreme za neveste in novorojenčke, abtahi (peče). Vsakovrstne pletenine na debelo in drobno

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Jakob Trček, pek

v Ljubljani, Breg št. 4.

Dvakrat na dan sveže pecivo.

MODNI SALON

MINKA HORVAT, Ljubljana

STARI TRG ŠTEV. 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi Popravila se sprejemajo.

K SEZIJ!

Brusila za kose znamke „Swatyn“ iz najboljšega brusnega materiala ponuja v preprodajo:

FRANC SWATY

tovarna umetnih brusnih in ostrilnih kamnov Maribor, Jugoslavija.

Pisarniška moč

z dveletno prakso išče mesta, najraje na deželi. Ponudbe prosi na upravo lista pod. »Dobra moč.«

Št. 5.555!

Cemu me niste ogovorili? (Mladost).

Poročila bi se rada

gospodična, trgovsko naobražena, z mladim inteligentnim gospodom v starosti 30 let z nekoliko premoženjem, ki bi služilo v razširjenju trgovine. Tajnost zadržana. Le resno ponudbo. Dopolne le s sliko je vposlati na upravo »Narodnega Dnevnika« pod šifro »Sreča«.

MALI OGLASI!

Cene oglasov do 20 besed Din 5.— vsaka nadaljnja beseda 50 par

Uprava Ljubljanskega velesojma

odda točilnico na prostoru, kjer bo prirejena dne 6. septembra razstava plemenske živine in konj. Ponudbo na Urad Velesojma v Ljubljani.

Stare jute

od manufakture ali volne kupuje v vsaki množini skladišče Konopljata d. d., Ljubljana, Gospodarska c. 2.

Išče se

za 1. september stanovanje v Ljubljani, obstoječe iz kuhinje in sobe. — Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje«.

Gramofon

dobre ohranjen, se po ceni prodaja. Naslov pove upravo.